

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Проректор з науково-педагогічної роботи
Пантелеймонів А. В.

« 31 » _____ 2020 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**
галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»**
освітні програми **«Міжнародні відносини та регіональні студії»**
вид дисципліни **обо'язкова**
факультет **міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу**

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна 28.08. 2020 року, протокол № 1

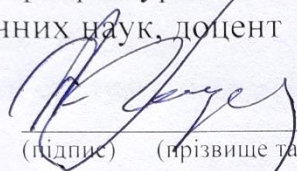
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Лиман Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від 28.08. 2020 року №1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
кандидат історичних наук, доцент

Анатолій ПАРФІНЕНКО

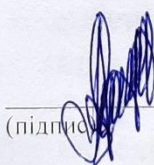
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від 28.08. 2020 року №1

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародні відносини та регіональні студії»
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

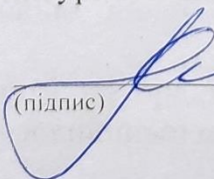
Ганна ПАНАСЕНКО

(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від 28.08. 2020 року №1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса

ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Міжнародні відносини та регіональні студії», «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» підготовки бакалавра за **спеціальністю 291** «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» є розкриття процесу формування та основних етапів розвитку сучасної системи міжнародних відносин (з древнього часу до наших днів).

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- визначити концептуально-теоретичні та практичні аспекти зовнішньополітичної діяльності провідних держав світу у другій половині XX – першій чверті XXI ст.;
- окреслити основні етапи формування системи міжнародних відносин в окреслений період;
- проаналізувати основні вектори новітнього періоду розвитку постбіполісної системи міжнародних відносин;
- виявити основні тенденції і проблеми світової політики, інтерпретувати інформацію щодо реальних подій у сфері міжнародних відносин;
- знати історію міжнародних відносин, історичних коренів виникнення конкретних ситуацій з міжнародних відносин України з іншими державами світу.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти **компетентностей** відповідно до ОПП:

- знання історії міжнародних відносин, історичних коренів виникнення конкретних ситуацій з міжнародних відносин України з іншими державами світу;
- розуміння концептуально-теоретичних основ зовнішньої політики країн;
- уміння визначати основні тенденції і проблеми світової політики, інтерпретувати інформацію щодо реальних подій у сфері міжнародних відносин;
- уміння використовувати на практиці теоретичні положення для аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
6-й	-
Лекції	
30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	-
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
75 год.	-
Індивідуальні завдання (курсова робота)	
30 год. (за рахунок самостійної роботи)	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- історію становлення та основні етапи розвитку сучасної системи міжнародних відносин, основні форми та принципи реалізації зовнішньої політики держави;
- основні етапи розвитку міжнародної діяльності України та становлення основних принципів вітчизняної дипломатії;
- основні національні інтереси України на глобальному та регіональному рівнях.

вміти:

- аналізувати міжнародні відносини та зовнішню політику;
- розробляти стратегії зовнішньополітичної діяльності за результатами аналітичних досліджень і аналізу зарубіжного досвіду, використовуючи методи порівняльного аналізу;
- організовувати заходи, що сприяють покращенню міжнародного іміджу держави на підставі вивчення та оцінки міжнародної ситуації, світового досвіду, використовуючи методи статистичного та кореляційно-регресивного аналізу;

- використовувати на практиці теоретичні положення для аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу;
- оцінювати ефективність діючих форм і методів державного управління зовнішньополітичною діяльністю держави за результатами аналізу програм, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Вступ. Міжнародні відносини та світова політика

Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час.

Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.

Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).

Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).

Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.

Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.

Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.

Розділ 2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика. Постбіполярний світ.

Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст..

Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі

Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.

Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.

Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст.

Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		Л	п	лаб	інд	ср

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Вступ. Міжнародні відносини та світова політика.												
Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час	6	2	1			3						
Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	6	2	1			3						
Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).	6	2	1			3						
Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	6	2	1			3						
Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.	6	2	1			3						
Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині ХХ ст.	6	2	1			3						
Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.	6	2	1			3						
Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині ХХ ст.	6	2	1			3						
Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині ХХ ст.	6	2	1			3						
Разом за розділом 1	54	18	9			27						
Розділ 2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика. Постбіполярний світ.												

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		Л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.	6	2	1			3						
Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі	6	2	1			3						
Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку ХХІ ст.	6	2	1			3						
Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку ХХІ ст.	6	2	1			3						
Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.	6	2	1			3						
Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності	6	2	1			3						
Разом за розділом 2	36	12	6			18						
Підготовка курсових робіт					30							
Усього годин	120	30	15		30	75						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час. Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	2

2	Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки). Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	2
3	Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст. Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.	2
4	Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст. Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.	2
5	Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст. Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	2
6	Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі. Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.	2
7	Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст. Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	2
8	Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності	1
	Разом	15

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час. Розширити лекційний матеріал інформацією про Середземноморську систему міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.	3
2	Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр. Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням протиріч західних держав щодо репараційного питання в 1919-1929 рр.	3
3	Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки). Проаналізувати дискусійні питання про фактори, що впливали на формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни.	3
4	Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр). Розширити лекційний матеріал інформацією про причини налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр.	3
5	Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст. Проаналізувати наслідки створення і розвитку ЄАВТ для процесу подальшої західноєвропейської інтеграції	3
6	Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст. Розширити лекційний матеріал інформацією про підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату.	3

7	Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст. Проаналізувати умови, процес підготовки і підписання статуту Організації американських держав.	3
8	Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст. Проаналізувати, якими були причини та наслідки створення Ліги арабських держав.	3
9	Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст. Лекційний матеріал доповнити більш детальним вивченням зовнішньої політики Китайської Народної Республіки в кінці 1940-х – кінці 1970-х рр.	3
10	Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст. Розширити лекційний матеріал інформацією про значення діяльності Організації безпеки та співробітництва в Європі.	3
11	Міжнародні відносини на пострадянському просторі. Проаналізувати діяльність позарегіональних акторів на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).	3
12	Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст. Лекційний матеріал доповнити інформацією про африканську політику КНР.	3
13	Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст. Розширити лекційний матеріал інформацією про основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії	3
14	Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст. Лекційний матеріал доповнити інформацією про латиноамериканський вектор зовнішньої політики адміністрації Д. Трампа	3
15	Зовнішня політика України після проголошення незалежності. Проаналізувати сучасну міжнародно-правову базу та механізм співробітництва України та ЄС	3
	Підготовка курсових робіт	30
	Разом	75

6. Індивідуальні завдання

Написання студентами курсових робіт (разом - 30 год.)

У курсовій роботі студент має показати:

- знання і правильне розуміння закономірностей та процесів розвитку міжнародних відносин XX – початку XXI ст.;
- вміння працювати з інформаційними джерелами, користуватись законодавчим та аналітичним матеріалом, викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки;
- здатність використовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та узагальнення матеріалу, застосовувати сучасну методику дослідження з використанням таблиць, графіків, схем, діаграм.

У курсовій роботі студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст обраної теми, показати розуміння процесів у системі міжнародних відносин, закономірностей визначення зовнішньополітичних доктрин окремих держав та практичної реалізації зовнішньої політики. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням теорії і практики міжнародних відносин. Якщо в літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення модульної оцінки, при проведенні іспиту і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- виконання творчих завдань;
- виконання індивідуальної роботи.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання 1 – 13 балів

Теоретичне питання 2 – 13 балів

Теоретичне питання 3 – 14 балів

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожен вірну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

8. Критерії оцінювання

Поточний контроль є складовою системи організації навчального процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу

дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Оцінка за розділ – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, підсумкового контролю за підсумками вивчення розділу. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика».

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 6 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40 (для студентів денної форми навчання).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума модульних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів модульних і підсумкового семестрового контролю складає 100.

«Відмінно» - здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«Добре» - здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

«Задовільно» – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

«Незадовільно» - здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзаме н	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індиві- дуальне завдання	Ра- зом	
T1-4	T5-9	T10- 12	T13-15	-	Курсова робота		
10	10	10	10		20	60	100

Оцінка студента за підсумками вивчення розділу складається за результатами поточного контролю за підсумками вивчення розділу (у формі тестів) та під час проведення семінарських занять. Тести поточного контролю за розділ оцінюються від 0 до 5 балів. Кожна відповідь на семінарських заняттях оцінюється максимум в 5 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	Зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Методичне забезпечення

Міжнародні відносини та світова політика : Навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації

«Міжнародні відносини та регіональні студії» / «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»; укладачі: Лиман С. І., Шамраєва В. М. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 47 с.

Основна література

1. Ваисс М. Международные отношения после 1945 года / М. Ваисс. М.: Издательский дом «Городец», 2005. 336 с.
2. Врублевський В. Український шлях. Начерки: геополітичне становище України та її національні інтереси. / В. Врублевський, В. Хорошковський. - К. : Демократична Україна, 1997. - 426 с.
3. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамичных геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.
4. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
5. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. Посіб / О. П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
6. Кальвокоресси П. Мировая политика после 1945 года: В 2-х кн. / П. Кальвокоресси. М.: Междунар. отношения, 2000. 464 с.
7. Коппель О.А. Міжнародні відносини ХХ століття / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: Школяр, 1999. 255 с.
8. Коппель О.А. Міжнародні системи. Світова політика / О.А. Коппель. О.С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.
9. Коппель О. А. Міжнародні системи. Світова політика / О. А. Коппель., О. С. Пархомчук. К.: ФАДА ЛТД, 2001. 224 с.
10. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
11. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
12. Мировая политика и международные отношения: Учеб. пособ. / Под ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, 2008. 448 с.
13. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
14. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 2001. 622 с.
15. Міжнародні відносини і зовнішня політика / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський [та ін]. К.: Либідь, 2001. 265 с.
16. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.

17. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. Посіб / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.

Допоміжна література

1. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.

2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.

3. Документи та матеріали з історії міжнародних відносин періоду холодної війни ; [уклад. О. І. Сич, А. В. Мінаєв]. Чернівці : Рута, 2008. 47 с.

4. Капитонова Н.К. Приоритеты внешней политики Великобритании (1990-1997) / Н.К. Капитонова. М.: РОССПЭН, 1999. 143 с.

5. Киссинджер Г. Дипломатия / Г. Киссинджер. М.: Ладомир, 1997. 848 с.

6. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.

7. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р.А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.

8. Крушинський В. Ю. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти: Навч. Посібник / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжол. К.: Либідь, 2007. 192 с.

9. Лебедева М. М. Мировая политика: Учебник / М. М. Лебедева. – М.: Аспект Пресс, 2006. 356 с.

10. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.

11. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від "Боннської" до "Берлінської" республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.

12. Міжнародні відносини та світова політика : Навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» спеціалізації «Міжнародні відносини та регіональні студії» / «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»; укладачі: Лиман С. І., Шамраєва В. М. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 47 с.

13. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ / Орлова Т.В. К., 2013. 677 с.

14. США і світ ХХІ століття : монографія / Пахомов Ю.М., Коваль І. М., Шергін С.О. та інші. – К.: Центр вільної преси, 2013. -620 с.

15. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.

16. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.

17. Gray C. S. War, peace and international relations : an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.

18. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / Paul Wilkinson. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Бадах Ю. Г. "Холодна війна" та її виміри (1946-1991) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libtomcat.knteu.kiev.ua/library/TopicDescription?...id...>

2. Білошицький С. Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації [Електронний ресурс] / С. Є. Білошицький. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_doc.pdf

3. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dontsovnics.com.ua/wp-content/.../03/Bjezinski.Velyka-shahivnytsia.pdf

4 Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.] ; за ред. Ю. А. Горбаня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.udpu.org.ua/library.../6istorichninauki.pdf>

5. Крушинський В. Ю., Манжолла В. А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1095133/>

6. Павлюк В.В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lib.oa.edu.ua/.../history/Павлюк%20Новітня%20історія%20країн%20Західно>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) **скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.**